

АНАЛИЗ НА ПРОВЕДЕНАТА КАМПАНИЯ „ДЕН НА ОТВОРЕНИТЕ ВРАТИ” В ОРГАНИТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ ПРЕЗ 2013 Г.

В изпълнение на т.7 от раздел IX на Годишната програма на ВСС през 2013г. за първи път дни на отворени врати се проведеха във всички органи на съдебната власт по предварително публикуван график, за което във ВСС постъпваше периодична информация. На 16.04.2013 г. бе проведен Ден на отворените врати и на ВСС. Целта на инициативата е повишаване информираността на гражданите за функциите и дейността на органите на съдебната власт в Република България, повишаване доверието на обществеността към съдебната система и обогатяване правната култура на гражданите.

С решения на комисия „Публична комуникация” по протокол №4/29.01.2013 г. бе одобрена Методика за провеждането на Ден на отворените врати в органите на съдебната власт, която бе изпратена на административните ръководители с цел оказването на методическа помощ при реализирането на инициативата. В отговор на бяха получени писма от някои съдилища и прокуратури, в които бе отчетен начинът, по който Денят на отворени врати е протекъл в съответния орган. Като цяло кампанията „Ден на отворените врати” в органите на съдебната власт се оценява от органите на съдебната власт и от гражданите като изключително положителна, полезна, необходима и перспективна инициатива.

Основно Дните на отворените врати се осъществяват посредством **посещения на съответния съдебен орган и неговите служби**, информационните центрове, помещенията на съдебната администрация, кабинетите на магистратите и съдебните зали. Обобщението на резултатите сочи, че най-плодотворният вариант за реализирането на инициативата е отправянето на специална покана към определена целева група – например ученици, студенти от юридическите факултети, представители на местната бизнес-общност. Добре би било да се организират Дни на отворени врати специално насочени към хората с увреждания. Определянето на целева група, състояща се от сходни по възраст и интереси участници, улеснява подбора на маршрут, изготвянето на сценарий и подготовката на информационни материали, тъй като прави инициативата по-предвидима. Когато има предварително дефинирана целева група би могло всеки един гост – участник да получи лично от административния ръководител грамота или удостоверение за проведеното мероприятие. Подходящо би било да се предостави в дадения съд или прокуратура книга, в която да се отразяват впечатления, препоръки,

предложения и отзиви за проведената инициатива. Опитът показва, че когато Дните на отворени врати са насочени към всички желаещи граждани, често от тях се възползват хора, които търсят правна консултация с магистратите или решаването на техен личен съдебен казус.

Друга форма е **присъствието на гражданите на съдебен процес** – граждански или наказателен, с участието на съдии, прокурори, адвокати, вещи лица, подсъдими, с цел запознаване на процесуалните качества и характеристиките на участниците и страните в дадено съдебно производство. Съдебните процеси в България са публични, освен в определени от закона случаи, така че практически няма пречка всеки желаещ гражданин да присъства на съдебно дело. В рамките на Дни на отворени врати организирането на присъствие по време на процес в зала има смисъл, ако след това на участниците се правят някакви разяснения за ролята на страните в процеса и се проведе дискусия. И този случай е най-целесъобразно в Деня на отворени врати да участва предварително определена целева група.

На места в рамките на Ден на отворени врати се разиграват и различни имитационни/ролеви игри под формата на **симулативни съдебни процеси** със студенти по право или с ученици от различните училища – обикновено от по-горен курс на обучение. Така младите хора биват въвеждани в естеството и духа на правото, изигравайки определената роля на страна или арбитър в процеса, те разбират логиката, и значението на отговорната, трудна и специфична материя – тази на реалния съдебен процес. Тази форма на реализиране на Ден на отворените врати изисква предварителна, по-дълготрайна подготовка и би могла да се осъществи под формата на т.нар. предварително сключено „шефство” между органа на съдебната власт и учебно заведение. Би могла да бъде демонстрация на различни способности на доказване – експертизи, разпознаване на лица и предмети, претърсване и изземване и други – това може да спомогне за информация и придобиване на впечатления за наказателния процес като цяло.

Важна част от провеждането на Ден на отворени врати е осигуряването на **информационни материали** за присъстващите. Те биха могли да се изработват с налични средства – например информационни брошури с текст, създаден от магистрати или служители от органа на съдебната власт, отпечатан на обикновен или цветен лист. (Такава брошура бе подготвена от ВСС за Деня на отворени врати на органа.) В рамките на проекти по различни европейски или други донорски програми може да се предвиди създаването на информационни материали – вкл. и изработването на рекламни филми и клипове. Цялостната идея на провеждането на Ден на отворените врати трябва да е подчинена на нуждата от запознаване на гражданите с функциите и работата на съответния орган, защото познаването на начина, по който функционира

съдебната власт е пътят към изграждане на реален, обективен и позитивен обществен образ.

Начинът, по който се провеждат Дните на отворени врати бе обсъден от експертите по връзки с обществеността от органите на съдебната власт по време на Кръгла маса на тема «Информационната политика на съдебната система», проведена на 14 и 15 октомври 2013 г. от комисия «Публична комуникация», съвместно с Германската фондация за международно правно сътрудничество. В рамките на дискусиата бяха споделени добри практики и генерирани нови идеи за разнообразяване на тази инициатива. Дните на отворени врати биха могли да бъдат повод и финален етап на предварително обявени **конкурси** за рисунки, есета или др. подобни, посветени на работата на съдебната власт или на професията на съдията и прокурора. Съвместно с Регионалните инспекторати по образованието, например, биха могли да се правят специални Дни на отворени врати на органите на съдебната власт, свързани с **професионалното ориентиране** на учениците от горните класове. Денят на отворени врати на ВСС бе избран, за да бъде връчена специално учредената с решение по протокол № 1/10.01.2013 г. на ВСС Годишна награда за медия/журналист за най-обективно отразяване на дейността на ВСС. Това са само част от примери за нестандартен, по-творчески подход към инициативата, който ще допринесе за нейното популяризиране и ще задълбочи резултатите от нея. Важно е на интернет страницата на съответния орган да се публикува предварително **информация** за датата на провеждане на Ден на отворените врати и след това – за начина, по който Денят е протекъл. За популяризиране на инициативата е препоръчително да се търси и съдействието на медиите.

В заключение, след анализа на проведените Дни на отворени врати в органите на съдебната власт през 2013 г., може да бъдат направени следните изводи:

1. Дните на отворени врати са полезна и интересна инициатива, приемана еднакво добре и от магистратите, и от гражданите.

2. Предварителното публикуване на график на Дните на отворени врати във всички съдилища и прокуратури на интернет страницата на ВСС дава възможност на всички заинтересовани граждани или организации да посетят колкото е възможно повече органи на съдебната власт, ако имат интерес.

3. Провеждането на Ден на отворени врати не трябва да се рутинира, тази инициатива е повод за креативност и творчески подход, така че да става все по-атрактивна и търсена от целевите групи, към които е насочена.